

SISEKAITSEAKADEEMIA
POLITSEI- JA PIIRIVALVEKOLLEDŽ

VALDUR EESMAA

**SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLLIS JÄLGEDE JA
ASITÕENDITE KRIMINALISTIKALINE KIRJELDAMINE**

(Ida prefektuuri näitel)

LÕPUTÖÖ

JUHENDAJA:
PhD ANNIKA LALL

MURASTE 2013

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Politsei – ja Piirivalvekolledž	Kuu ja aasta: mai 2013
Töö pealkiri: Sündmuskoha vaatlusprotokollis jälgede ja asitõendite kriminalistikaline kirjeldamine (Ida prefektuuri näitel)	
Töö autor: Valdur Eesmaa	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas Allkiri:
<p>Lühikokkuvõte:</p> <p>Teada saamaks, millisel tasemel on hetkel töötavate uurijate kriminalistikaalased oskused ja teadmised, seadis autor lõputöö eesmärgiks võrdluse kriminaalpolitseinike ja korrakaitsepolitseinike vahel. Täpsemalt võrdluse mõlema tööliini ametnike koostatud sündmuskoha vaatlusprotokollide vahel. Töö koosneb kolmest peatükist: sündmuskoha vaatlusprotokoll- kohtueelse menetluse dokument, korrakaitsepolitseiniku ja kriminaalpolitseiniku poolt koostatud sündmuskoha vaatlusprotokoll võrdlus ning küsitlus Ida prefektuuris. Uurimismeetoditena kasutatakse antud lõputöös Ida prefektuuris töötavate politseiametnike koostatud sündmuskoha vaatlusprotokollide analüüsi ning analüüsitud protokollide omavahelist võrdlust. Lisaks on koostatud Ida prefektuuri uurijatele ning välijuhtidele ja piirkonnapolitseainikele ankeet. Anketeerimise tulemuste põhjal tehtud andmeanalüüs. Vaatlusprotokollide analüüsi ja võrdluse tulemustest sai kinnituse eelnevalt tõstatatud põhiprobleem: töötavate kriminaalpolitseinike teadmised kriminalistikalise kirjeldamisest ning nendega seotud menetlusdokumentide täitmisest on ebapiisavad, et kriminaalasi kiirelt ja kvaliteetselt lahendatud saaks. Ka küsitluse tulemused võimaldasid teha järeldusi, et tasemevahe uurijate ja korrakaitsepolitseinike oskuste vahel on väike ja kriminaalõppe süvaõppe mahtude vähendamine Sisekaitseakadeemias soodustaks veel enam kriminaaltöötajate töö kvaliteedi langust. Lisaks oleks vajalik kriminaalpolitseile ja ka korrakaitsepolitseile korraldada tihemini ja süsteemikindlamalt sündmuskoha, asitõendite, jälgede ja nende kriminalistikalise kirjeldamisega seotud koolitusi. Tõusetus ettepanek viia sisse täiendus sündmuskoha vaatlusprotokollide ning teistesse samalaadsetesse kohtueelse menetluse dokumentidesse.</p>	
Võtmesõnad: sündmuskoha vaatlus, sündmuskoha vaatlusprotokoll, kriminalistika, kriminalistikaline kirjeldamine, uurija, asitõend, jälg	
Võõrkeelsed võtmesõnad: crime scene investigation, crime scene inspection report, forensics, describing forensics, detective, evidence, trace	
Säilitamise koht: SKA PPK raamatukogu	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor:	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja:	Allkiri:

SISUKORD

SISUKORD	3
MÕISTED JA LÜHENDID	4
SISSEJUHATUS	5
1. SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLL - KOHTUEELSE MENETLUSE DOKUMENT	8
1.1. Menetlusdokumentide mõiste	8
1.2. Sündmuskoha vaatlus	12
1.3. Sündmuskoha vaatlusprotokoll Eesti Vabariigi seadustes ja praktikas. Sündmuskoha vaatlusprotokolli koostamine	14
2. KORRAKAITSEPOLITSEINIKU ja KRIMINAALPOLITSEINIKU POOLT VORMISTATUD SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLLI VÕRDLUS	19
2.1. Korrakaitsepolitseinike tööks vajalikud kriminalistikalised teadmised	19
2.2. Korrakaitsepolitseinike vormistatud sündmuskoha vaatlusprotokollide analüüs	20
2.3. Kriminaalpolitseinike vormistatud sündmuskoha vaatlusprotokollide analüüs	22
2.4. Võrdlus	23
3. KÜSITLUS IDA PREFEKTUURIS	26
KOKKUVÕTE	32
SUMMARY	34
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	35
JOONISTE JA TABELITE LOETELU	37
LISA 1. Sündmuskoha vaatlusprotokolli ametlik vorm	38
LISA 2. Sündmuskoha vaatlusprotokoll (koostanud Jõhvi kriminaaltalituse uurija)	38
LISA 3. Sündmuskoha vaatlusprotokoll (koostanud Ida prefektuuri Rakvere politseijaoskonna uurija)	41
LISA 4. ANKEET	46

MÕISTED JA LÜHENDID

KrMS- Kriminaalmenetluse seadustik.

Menetlustoiming- kohtueelse menetleja tegevus tõendamiseseme asjaolude kohta tõendusteabe kogumisel.

Tõend- tõendamiseseme asjaolude tuvastamiseks vajalik ütlus, eksperdi arvamus, asitõend, dokument, foto või film või muu teave, mis on saadud KrMS § 63 lg 1 ja 2 loetletud isikulistest või muust tõendi allikast ja mille saamisel on järgitud KrMS § 64 sätestatud tõendite kogumise üldtingimusi. Tõendi liigid, lähtudes tõendi allikast, on isikulised (ütlused) ja esemelised (asitõendid, protokollid, dokumendid, foto, film või muu teabesalvestus). („Kriminaalmenetlus“ II trükk; Kergandberg, Järvet, Ploom, Jaggo; SKA 2004).

Asitõendi mõiste- KrMS § 63 järgi on asitõend asi, millel võib leiduda tunnuseid süüteo toimepanemisse puutuva või kriminaalmenetluses tähtsust omava asjaolu kohta.

Jälje mõiste

Jälje kriminalistikaline mõiste: informatsiooni kogum, mida kasutatakse jälitustoimingutes, uurimisversioonide püstitamisel, uurimissuuna määramisel.

Jälg selle sõna laiemas mõistes: see ei ole mitte ainult materiaalselt - fikseeritava kujutise jääknähtus ühe objekti kujunemisest teisel, aga võrdne ja ideaalne, mõtteline kujutis, mis on talletunud inimälu. („Kuritegude jälgede kriminalistikaline uurimine“ A. Lall; Sisekaitseakadeemia 2010)

SISSEJUHATUS

Igapäevaste tööülesannete täitmisel on politseiametnikud tihti seotud kohtueelsete menetluse dokumentidega, kus on vajalik jälgede või asitõendite kirjeldamine. Käesolevas lõputöös on võetud põhjalikuma vaatluse alla sündmuskoha vaatlusprotokoll ja selles kajastuv jälgede ja asitõendite kirjeldamine. Täpsemalt kriminalistikaline kirjeldamine.

Kriminalistikaline jälgede kirjeldamine kriminaalmenetluses kuulub kuriteojälgedega töötamise kinnitamise etappi, kus uurimistoimingute protokollis toimub jälgede omaduste ja nende töötlemise (nähtavaks muutmise, mõõdistamise, fotografeerimise, tõmmiste tegemise jne) üksikasjalik ja täpne kirjeldamine¹. Oskuslik kriminalistikaline kirjeldamine eeldab head keelevaistust, laia silmaringi, loogilist ja avatud mõtlemist ning head kuritegude jälgede kriminalistikalise uurimise tundmist.

Antud teema aktuaalsus seisneb jälgede ja asitõendite kriminalistikalise kirjeldamise vajalikkuses igapäevase politseitöö tegemisel. Uurijatel, kriminalistidel kui ka korrakaitsepolitseinikel tuleb tihti ette olukordi, kus on vajalik täita menetlusdokumente, mis nõuavad eseme, sõiduki, laiba, sündmuskoha ja mitmete muude objektide kriminalistikalise vaatluse ja kirjeldamise oskust. Oskust märgata jälgi, objekte ja eritunnuseid, mis kuriteole ja selle iseärasustele võivad viidata. Menetlusdokumentides kirjelduste andmise oskusest sõltub, kui täpselt fikseeritakse jäljed või asitõendid ja nende omadused. Sellest omakorda sõltub otseselt see, kas kuritegu - olgu selleks siis tapmine, sissetungimine, vargus või muu - lahendatakse kiirelt ja täielikult või mitte. Paljudel kordadel lahendamata jäänud juhtumite puhul on alati võimalus esitada küsimus, kas vaatlusprotokollide täpsema ja täielikuma täitmise puhul oleks asi lahendatud. Samal ajal tõusetub tihti küsimus, kas on alati asjakohane igasuguse sündmuse (näiteks vargusega, kus varaline kahju väike) puhul koostada väga täpset ja üksikasjalikku protokollit? Ametnikud võivad igakülge ja põhjaliku protokollit koostamist pidada nii aja kui ka ressursi raiskamiseks.

---

¹ Lall, A., *Kuritegude jälgede kriminalistikaline uurimine* (Tallinn: Sisekaitseakadeemia, 2010), lk 7

Seega, koos kohtueelse menetluse dokumentide täitmisega on alati kaasnenud ka küsimus, kui põhjalikult on neid dokumente vaja täita. Politseitöös asitõendite ja jälgede kirjeldamisel lähtus autor kompaktsusest ja mugavusest. Ka mitmeid kolleege kõrvalt jälgides oli märgata pealiskaudsust ja liigset retoorikat tõendite kirjeldamisel ja info kirja panemisel. Ilmselt oma osa mängib töö pealiskaudsuses ka argipäevases töörutiinis kergesti tekkiv inimlik lohakus ja sellega kaasnevad konveiermeetodi kasutamine ning antud tegevusse mitte süvenemine.

Eelnevale tuginedes tõstatab töö autor põhiprobleemi, et juba töötavate kriminaalpolitseinike teadmised kriminalistikalises kirjeldamisest ning nendega seotud menetlusdokumentide täitmisest on ebapiisavad, et kriminaalasi kiirelt ja kvaliteetselt lahendatud saaks. Sellest tulenevalt näeb autor ka probleemi, mis seisneb selles, et politseiasutustes on kriminalistikaalaseid koolitusi taseme hoidmiseks või selle tõstmiseks liiga vähe.

Esitatud põhiprobleemi põhjuste leidmiseks ja lahendamiseks on autor seadnud lõputöö peaesmärgiks empiirilise kvantitatiivse uurimuse läbiviimine materjalidega, mille on koostanud PPA Ida prefektuuris töötavad ning kriminalistikalise kirjeldamisega ja kriminalistikataktikaga kokku puutuvad politseiametnikud.

Eesmärk on välja selgitada töötavate uurijate ja korrakaitsepolitseinike koostatud sündmuskoha vaatlusprotokollide erinevused kvaliteedis, loogilisuses ning kriminalistikalises kirjeldamises, teadmised kriminaalmenetluse seadustikust ning võimalik koolitusvajadus. Kriminaalpolitseinike ning korrakaitsepolitseinike materjalide omavahelise võrdluse tulemus annab ettekujutuse, milline on kriminaalpolitseinike tase ja kas kriminalistika õpetamine Eestis on nendele piisav või mitte.

Eelnevalt tõstatatud probleemide lahendamiseks ja eesmärkide täitmiseks püstitab autor uurimisküsimused: Millisel tasemel on korrakaitsepolitseinike kriminalistikaalased teadmised ja kui tihti nad kriminaalmenetluse dokumentidega kokku puutuvad? Milline on kriminaalpolitseinike ja korrakaitsepolitseinike tasemevahe kriminalistikalistes teadmistes ning antud teadmisi nõudvate dokumentide täitmisel? Millisele tasemele hindavad uurijad ja korrakaitsepolitseinikud enda teadmisi kriminaalmenetlusest ning kriminalistikast ning kas oleks vaja täiendkoolitusi?

Korralduspolitseinike kaasamise kriminalistikaalase lõputöö koostamisel tingis asjaolu, et tänasel päeval on ka nendel tööülesandeid, kus on vaja kriminalistikalist kirjeldamist ning esmaste uurimistoimingute tegemist kriminaalasjas. Seda eelkõige piirkonnapolitseinikel.

Lõputöö on jaotatud struktuurselt kolmeks peatükiks ja on liigendatud alapeatükkideks. Esimeses peatükis keskendub autor Eesti Vabariigis kasutuses olevate kohtueelsetele menetlusedokumentidele, sündmuskoha vaatlusprotokolli koostamisele, rakendades õigeid kriminalistikalise kirjeldamise võtteid ja menetlustaktikat. Teises peatükis analüüsib autor Ida prefektuuri korralduspolitseis töötavate piirkonnapolitseinike koostatud sündmuskoha vaatlusprotokolle, et teada saada, millisel tasemel on nende oskused ja teadmised kriminalistikalises kirjeldamises. Sellele järgnevalt võrdleb autor piirkonnapolitseinike materjalide analüüsi tulemusi uurijate sündmuskoha vaatlusprotokollide analüüsi tulemustega. Kolmandas peatükis analüüsib lõputöö autor Ida prefektuuri uurijate ja piirkonnapolitseinike seas läbi viidud küsitluse tulemusi, et välja selgitada, millisele tasemele hindavad politseinikud ise enda teadmisi kriminalistikalises kirjeldamisest ning teeb kindlaks, kas on vajadus koolituste järele.

Jälgede ja asitõendite kriminalistikalises kirjeldamise ning kriminalistika õpetamisest on ka varem uurimistöid kirjutatud. 2012. aasta kevadel kaitses Sisekaitseakadeemia Politseija Piirivalvekolledži üliõpilane Mikk Presmann lõputööd pealkirjaga “Jälgede klassifikatsioon ja kriminalistikaline tähtsus” ning 2010. aastal Tarvo Kruup tööd pealkirjaga “Kriminalistika õpetamine Eestis”. Autorile teadaolevalt ei ole aga lõputöö tasemel korralduspolitseinike ja kriminaaluurijate kriminalistikaliste teadmiste vahet uuritud.

Autor on saanud PPA uurimistöde koostööstamise komisjonilt loa arhiivimaterjalidega töötamiseks ning küsitluse läbiviimiseks PPA Ida prefektuuris.

1. SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLL - KOHTUEELSE MENETLUSE DOKUMENT

1.1. Menetlusdokumentide mõiste

Sündmuskoha vaatlusprotokoll on kohtueelse menetluse dokument. Järgnevalt annab autor ülevaate kohtueelsetest menetlusdokumentidest.

Käesoleva lõputöö tähenduses on menetlusdokumendid kriminaalasja lahendamiseks loodud dokumendid. Antud dokumentides fikseeritakse kohtueelse menetleja tegevus või taotlus menetlustoimingute tegemisel. Menetlusdokumendid on Eesti Vabariigis kehtestatud justiitsministri 16. juuli 2008. a määrusega 39² „kriminaalasja kohtueelse menetluse dokumentide näidismuudatuste kehtestamine“. Nimetatud määruses on märgitud kõik hetkel kasutuses olevad kohtueelse menetluse dokumendid, mida on 101. Iga sealnimetatud dokumendi kohta on toodud vormistuslik näide, kus on ära toodud sisuline ülesehitus. Justiitsministri määruses sisalduvad:

- kohtueelse menetluse protokollide vormid
- kohtueelse menetluse määruste vormid
- kohtueelse menetluse taotluste vormid ja muud vormid

Põhiliselt jaotuvad menetlusdokumendid **määrusteks** ja **protokollideks**.

1. KrMS § 145 kohaselt on **määrus** menetleja kirjalikult vormistatud ja põhistatud menetlusotsustus, mis lisatakse kriminaaltoimikusse; -kohtumenetluses üksikküsimuse lahendamisel kohtuistungis protokolliga kantud menetlusotsustus, mille põhistusi ei esitata. Menetleja määrust tema menetluse olevas kriminaalasjas on kohustatud täitma kõik isikud (KrMS § 145 lg 7). Määruse tühistamise õigus on ka menetlejal endal, kellel oli määruse koostamise õigus, kui ei olnud tegemist prokuröri loaga määrusega.
2. KrMS § 146 kohaselt on **protokoll** dokument, mis koostatakse uurimis- või muu menetlustoimingu kohta. Protokoll kajastab toimingu tingimusi, käiku ja tulemusi;

---

² Kriminaalasja kohtueelse menetluse dokumentide näidismuudatuste kehtestamine, 16.07.2008 nr 39, jõustunud 08.08.2008- RT I, 2008, 66, 934...RT I, 09.09.2011

vormistatakse masina- või arvutikirjas või selgelt loetavas käekirjas. Protokoll koostatakse eesti keeles.

Järgnevalt Eesti vabariigis kasutusel olevad kohtueelse menetluse dokumendid:

KOHTUEELSE MENETLUSE PROTOKOLLIDE VORMID:

1. Alla 14-aastase süüvõimetu isiku ülekuulamise protokoll
2. Asitõendi vaatlusprotokoll
3. Eksperdi ülekuulamise protokoll
4. Ekspertiisimaterjali võtmise protokoll
5. Isiku kahtlustatavana kinnipidamise protokoll
6. Isiku läbivaatuse protokoll
7. Jälitusprotokoll
8. Kahtlustatava ülekuulamise protokoll
9. Kannatanu ülekuulamise protokoll
10. Kiirmenetluse protokoll
11. Kiirmenetluse II osa- kokkulepe
12. Kiirmenetluse II osa- süüdistusakt
13. Kiirmenetluse III osa- kokkulepe
14. Kiirmenetluse III osa- süüdistusakt
15. Kokkuleppementluseks tsiviilkostja nõusoleku protokoll
16. Kuriteoteate protokoll
17. Kutse
18. Laiba matmiskohast väljakaevamise protokoll
19. Laiba vaatlusprotokoll
20. Läbiotsimise protokoll
21. Posti- või telegraafisaadetise läbivaatuse protokoll
22. Suulise kuriteoteate protokoll
23. Sündmuskoha vaatlusprotokoll
24. Süüdimatuse tõttu süüvõimetu isiku ülekuulamise protokoll
25. Süüvõimetu isiku ülekuulamise protokoll
26. Teabetalletuse hävitamise protokoll
27. Tööandja teatis

28. Uurimiseksperimendi protokoll
29. Vara arestimise protokoll
30. Vastastamisprotokoll
31. Äratundmiseks esitamise protokoll
32. Ütluste ja olustiku seostamise protokoll

KOHTUEELSE MENETLUSE MÄÄRUSTE VORMID

1. Ametist kõrvaldamise tühistamise määrus
2. Edasilükkamatutel juhtudel läbiotsimise määrus
3. Ekspertiisimäärus
4. Elukohast lahkumise keelu kohaldamise määrus
5. Elukohast lahkumise keelu tähtaja pikendamise määrus
6. Kaebetähtaja ennistamise määrus
7. Kaebuse rahuldamata jätmise määrus § 207- riigiprokuratuur
8. Kaebuse rahuldamata jätmise määrus § 207- ringkonnaprokuratuur
9. Kaebuse rahuldamata jätmise määrus § 229- riigiprokuratuur
10. Kaebuse rahuldamata jätmise määrus § 229- ringkonnaprokuratuur
11. Kiiresti rikneva asitõendi suhtes rakendatava meetme määrus
12. Kriminaalasja eraldamise määrus
13. Kriminaalasje ühendamise määrus
14. Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus
15. Kriminaalmenetluse lõpetamise tühistamise määrus
16. Kriminaalmenetluse uuendamise määrus
17. Kriminaalmenetluse osalemise kulude hüvitamise määrus
18. Laiba ametlikust matmiskohast väljakaevamise määrus
19. Läbiotsimise määrus
20. Menetlusosalise taotluse rahuldamata jätmise määrus
21. Politseiagendi rakendamise määrus
22. Posti- või telegraafisaadetise arestist vabastamise määrus
23. Prokuratuuri loal kriminaalmenetluse lõpetamise määrus
24. Prokuröri vastu esitatud taandamistaotluse lahendamise määrus
25. Psühhiaatrilise sundravi kohaldamiseks kriminaalasja kohtusse saatmise määrus

26. Riigi kulul kannatanu tsiviilkostja esindaja määramise määrus
27. Riigi õigusabi tasu ja kulude hüvitamise määrus
28. Sundtoomise määrus
29. Tagaotsitavaks kuulutamise määrus
30. Tsiviilkostjaks tunnistamise määrus
31. Uurimisalluvuse muutmise määrus
32. Vabaduspiiranguga isikule lisapiirangute kohaldamise määrus
33. Vara aresti alt vabastamise määrus
34. Väeosa juhtkonna järelevalve kohaldamise määrus
35. Väeosa juhtkonna järelevalve kohaldamise määrus
36. Võrdlusmaterjali võtmise määrus

KOHTUEELSE MENETLUSE TAOTLUSTE VORMID

1. Advokaadi kahtlustatavana kinnipidamise taotlus
2. Advokaadibüroo läbiotsimise taotlus
3. Ajakirjanduslikul eesmärgil infot töötleva isiku juures läbiotsimise taotlus
4. Ametist kõrvaldamise taotlus
5. Asitõendi suhtes meetmete tarvitusele võtmise taotlus
6. Jälitusloa pikendamise taotlus
7. Jälitustoimingu taotlus
8. Kaugülekuulamise taotlus
9. Kriminaalmenetluse lõpetamise taotlus
10. Kriminaalmenetluse uuendamise taotlus
11. Kriminaalmenetluse üleandmise taotlus
12. Läbiotsimise taotlus
13. Menetleja kutsel ilmumata jäänud isiku karistamise taotlus
14. Menetlustoimingus osaleja trahvimise taotlus
15. Notaribüroo läbiotsimise taotlus
16. Posti- või telegraafisaadetise arestimise taotlus
17. Raviastutusse paigutamise tähtaja pikendamise taotlus
18. Raviastutusse sundpaigutamise taotlus
19. Teabetalletuse hävitamise taotlus

20. Tunnistaja turvalisuse tagamise taotlus
21. Tunnistaja ütluste deponeerimise taotlus
22. Vahistamistaotlus
23. Vara arestimise taotlus
24. Väljaandmisvahistuse taotlus

MUUD VORMID

1. Jälitustoimingu luba
2. Jälitustoimingust teatamata jätmine
3. Jälitustoimingu tutvustamata jätmine
4. Kahtlustatavana kinnipidamise asendamise akt
5. Kohtueelse menetluse kokkuvõte
6. Kokkulepe
7. Kriminaalmenetluse osalemise kulude hüvitamise avaldus
8. Määruskaebus
9. Süüdistusakt

Kriminalistikalise kirjeldamise oskust nõudvatest protokollidest oli vaadeldud toimikute hulgas kõige levinumateks sündmuskoha vaatlusprotokoll, asitõendi vaatlusprotokoll, isiku läbivaatuse protokoll, laiba vaatlusprotokoll, läbiotsimise protokoll ning ekspertiisimäärus.

1.2. Sündmuskoha vaatlus

Sündmuskohana mõistetakse paikkonda või ruumi koos selle lähema ümbrusega, kus toimus või võis toimuda uuritav kuriteotunnustega tegu. Sündmuskoha vaatlust toimetatakse samuti kohas, millel on seos uuritava teoga (nt ärandatud auto avastamise kohas).

Enamasti algab kuriteo uurimine sündmuskoha vaatlusega. Sündmuskoha vaatlus on tavaliselt esimene uurimistoiming sissemurdmiste, liiklusõnnetuste, tulekahjude, tapmiste korral. Selliste teokohtade puhul avastatakse enamus kohtulikest tõenditest just sündmuskoha vaatlusega. Sündmuskoha vaatlust läbi viiv politseiametnik tutvub vahetult

sündmuskohaga, selle olustikuga, avastab ja talletab jälgi. Tegevus on kiireloomuline, sest vastasel korral võivad jäljed hävineda mitmete tegurite mõjul. Samuti võib sündmuskoha olustik muutuda küllalt kiiresti ja uurija ei suuda hiljem enam õigesti mõista teo kulgu ning seoseid. Sündmuskoha vaatlus on seega väga oluline esmane uurimistoiming.

Vaatlusel kogutakse tõendamiseks vajavat teavet. Selleks uuritakse sündmuskoha olustikku, õpitakse seda vahetult tundma, analüüsitakse ja hinnatakse saadud andmeid. Kasutades kriminalistika tehnikat, avastatakse eriliigilisi jälgi. Uurimistoimingu käigus kogutud andmed talletatakse. Seeläbi saadakse tõendusteavet kurjategija isikust, teoviisist, tekitatud kahjust ja selle suurusest ning kuriteo toimepanemist soodustanud asjaoludest. Sündmuskoha vaatlust tuleb toimetada igakülgse, täieliku ja objektiivse, sest seda ei saa hiljem enam korrata esmavaatlusega võrreldes samas mahus ja tõendamise seisukohalt võrdväärsete tulemustega. Sündmuskoha vaatluse käigus toime pandud puudulik, ebakompetentne jälgede kirjeldamine ja mõõtmine võib viia selleni, et need ei ole kohtus kõlblikud. Jälgede talletamise ja nende korrektse vormistamata jätmise tulemusel ei arvesta kohus neid usaldusväärsete tõenditena ja kogu menetlus võib valedel põhjustel lõppeda. Ekspertiisiakt, milles puuduvad uuringute kirjeldus ja/või põhjendus on kohtukõlbmatu tõend ning kohtukõlbmatu tõendi puhul ei tõusetugi tõendi usaldusväärsuse küsimus³.

Sündmuskoha vaatlust iseloomustab selle edasilükkamatus ja see on asendamatu uurimistoiming. Teo tehoolude väljaselgitamisega uuritakse minevikus toimunut. Ükskõik, kui üksikasjalikud ja värvikad poleks sündmuse pealtnägijate ütlused, ei suuda need asendada sündmuskohal saadud vahetut muljet, sealt avastatud jälgedest ja asitõendina kasutatavatest esemetest saadavat tõendusteavet.

Sündmuskoha vaatlus on seega uurimistoiming, mille puhul uuritakse kriminaalmenetluse sätteid ning menetlustaktika nõudeid ja soovitusi järgides sündmuskohast, eesmärgiga vahetult tundma õppida selle olustikku, avastada kuriteojäljed ning koguda ja talletada tõendamisel kasutatavad andmed kuriteosündmuse ja muude tõendamiseseme asjaolude kohta.⁴

---

³ Viru Maakohtu lahend 1-10-2918 (09240103711); otsus: õigeksmõistmine tõendamatus tõttu; lk 32 - 34

⁴ Somer, J., *Sündmuskoha vaatlus* (Paikuse politseikool, 1996), lk 9

1.3. Sündmuskoha vaatlusprotokoll Eesti Vabariigi seadustes ja praktikas.

Sündmuskoha vaatlusprotokolli koostamine

Sündmuskoha vaatluse kohta koostatakse kriminaalmenetluse seaduse nõudeid järgides protokoll, mida nimetatakse sündmuskoha vaatlusprotokolliks (vt. lisa 1. lk 38 – 39). Sündmuskoha vaatlusprotokoll koosneb sissejuhatuses, põhiosast ja lõpposast.

Sissejuhatuses näidatakse:

- protokolli koostamise kuupäev;
- koostamise koht, koostaja ametinimetus ja nimi;
- ajend sündmuskoha vaatluse toimetamiseks ja uurimistoimingu koht;
- vaatlusest osavõtjad ja selle juures olijad;
- vaatluse tingimused, uurimistoimingu algus ja lõpp, ilmastiku- ja valgustustingimused;
- asjatundjale tema õiguste ja kohustuste selgitamine ning selle kohta allkirja võtmine;

Põhiosas talletatakse sündmuskoha vaatluse käik ja tulemused:

- kirjeldatakse teokohale juurdepääsu võimalusi;
- näidatakse järjestikku kõik vaatluse toimetamisel avastatud asjaolud sellisel kujul, nagu need esinesid vaatluse ajal. Talletatakse ka negatiivsed asjaolud;
- märgitakse kasutatud tehnikavahendid, nende kasutamise tingimused ja kord, objektid, mille suhtes neid kasutati ja saadud tulemused, aga samuti see, kuidas on tagatud äravõetud objektide säilimine ja puutumatus. Protokolli tuleb teha ka märke, et enne tehnikavahendite kasutamist informeeriti sellest vaatlusest osavõtjaid ja selle juures olijaid.

Lõpposas näidatakse uurimistoiminguga äravõetud objektid. Kui need anti kellelegi üle, siis tehakse selle kohta protokolli märke. Samuti näidatakse objektide pakkimisviisi. Samas kajastatakse samuti avaldused ja märkused seoses tõendite avastamise, talletamise ja äravõtmisega. Sündmuskoha vaatlusprotokolli lõpposast märgitakse skeemi või plaani tegemine, tõmmise ja jäljendi valmistamine.

Sündmuskoha vaatlusprotokoll koostatakse kolmanda isiku mineviku vormis. Sündmuskoha vaatlus on seotud paljude isikutega, mistõttu mina-vormi kasutamine pole

õigustatud. Sündmuskoha vaatlusprotokoll peab olema täielik ja täpne, selles tuleb kogu vaatlusega saadud tõendusteave esitada süsteemikindlalt ja objektiivselt. Talletatakse ainult selline teave, millel on tõenduslikku tähtsust ja seos uuritava sündmusega. Kuidas ja mida talletatakse, oleneb uurija elu- ja töökogemustest, kvalifikatsioonist ja suhtumisest oma töösse. Pahatihti ollakse juba vaatluse alustamisel seisukohal, et kuriteojälgi ei leita, mistõttu sündmuskoha vaatlus toimetatakse pealiskaudselt. Vaatlusprotokoll koostatakse lohakalt ja asjatundmatult, vormistatakse ainult seetõttu, et seda peab tegema.⁵

Sündmuskoha vaatlusprotokoll koostatakse lihtsas ja arusaadavas keeles, täpselt ja lakooniliselt. Igal kasutatud mõistel saab olla ainult üks tähendus. Pole lubatud kasutada murdesõnu või argood. Kui ei teata objekti täpset nimetust, siis kirjeldatakse seda põhjalikumalt ega mõelda välja teistele tundmata nimetust. Kui objekti on raske kirjeldada selle eripära tõttu, siis võib protokollis viidata sellise objekti sarnasusele teise, kuid üldtuntud objektiga. Näiteks kirjutatakse protokollis „pudelikujuuline ese, hapukooretaoline mass, verekahtlane jälg“.

Tihti on vaja näidata protokollis objekti asukohta. Sel puhul võib osutada põhjendatuks mõistete „paremal, ülal, all, ees“ jms kasutamine. Tingimata tuleb siis kirjutada, mille suhtes ja kust vaadatuna.

Protokollis ei kirjutata isiklike muljeid, ei anta omapoolseid hinnanguid ega tõlgendusi. Samuti ei kirjutata sinna oletusi ja järeldusi, mis ei ole ilmsed (nt mitte verejalg vaid verekahtlane määrdumine, mitte kuldsõrmus vaid kollasest metallist sõrmus jne).

Vaatluse tulemused ja jälgede osas läbi viidud erinevad mõõtmised kantakse sündmuskoha vaatluse protokollis ja neis peab kajastuma (nt. jalatsijälje kirjeldamisel):

1. koht, jälje avastamise aeg ja millisel pinnal-pinnasel jäljed asusid (liiv, savi, lumi, asfalt, puit või plaaditud põrand jne.)
2. jälje tüüp (süvendjalg või pindjalg)
3. jälje kuju /vorm (saapa, sussi, palja jala jälg, kinga jne.)
4. jälje suurus, kumma jalaga on jälg jäetud (parema või vasaku jala jälg)

---

⁵ Somer, J., *Sündmuskoha vaatlus* (Paikuse politseikool, 1996), lk 79-80

5. talla individuaalsed erisused (kotsaplekk, paigad, kotsaraud, naela- ja kruvipead jne)
6. mõõtmisel saadud andmed kõnnaku elementide kohta (sammu pikkus ja laius, põia pöördnurk, liikumise suunajoon, teised erisused) ja nende paiknemine sündmuskoha olustiku suhtes;
7. jälgede esiletoomise ja talletamise moodus (pinna töötlemine pulbritega, talletamine tõmmisele, fotografeerimine, joonistus, kipsjäljend jne.)
8. jälje kaasavõtmise viis ja pakendamine.

Näide jälje kirjeldamise kohta sündmuskoha vaatluse protokollis:

„Kuuri muldkattega ukseesiselt alalt avastati mitu jalatsi süvendjälge, mille hulgas ühes jäljes on kujunenud eriti selgelt talla reljeefne muster. Jälg on talletatud lähtefotol ja tähistatud noolega.

Jälje mõõtmed: üldine pikkus- 31 cm; pooltalla suurim laius -11 cm; vaheosa väikseim mõõt- 6 cm; kotsa pikkus-8 cm; kotsa laius- 7,5 cm; jälje sügavus nina osas (jalatsi nina) - umbes 2 cm; vaheosas 0,5 cm, kots-1 cm.

Jalatsi ninaosa on ümar, kotsa esimene serv nõgus, vaheosa ja nina moodustab ühtse terviku. Ninaosa servast pooltalla suunas 0,8 cm paiknevad ümarad 0,3 cm läbimõõduga ja 0,1 cm kõrgusega väljaulatuvad osad. Nende väljaulatuvate osade vaheline kaugus on 18-20 mm.

Kotsaosas on võimalik eristada servadel kolme ümarat väljaulatuvat osa diameetriga 0,6 cm, kaks- esiosas, üks- tagumisest serva st 0,5 cm kaugusel.

Jälg fotografeeriti vastavalt kohtufotograafia nõuetele, mõõtkavas, peale mida tehti jäljest kipsjäljend. Jäljendi pinnale kirjutati: kuupäev, kuu, aasta; jälje avastamise koht ja aadress.

Jäljend pakendati selleks ette nähtud pappkarpi, mis suleti asitõendi pakendamise teibiga. Pakendit ei ole võimalik avada seda kahjustamata. Pakendile lisati kirje: „

Sündmuskoha aadress, kuupäev, kuu, aasta, koht kust jälg avastati ja valmistati jäljend, jäljendi valmistanud ametniku kontaktandmed - telefon; e-mail, töökoht“⁶

Naha papillaarkurrustiku jälgede kirjeldamisel sündmuskoha vaatluse protokollis peab kindlasti ära märkima:

1. milliselt esemelt on jälg avastatud (eseme nimetus ja otstarve);
2. antud eseme iseloomustus (kuju, vorm, individuaalsed tunnused, pinna, millel jälg asub kirjeldus – kuiv või niiske, märg jne.);
3. jälgede paiknemise koht esemel (kirjeldamisel tuleb lähtuda kahest koordinaadist, mis on püsiva asetusega objektile);
4. jälje suurus (pikkus ja laius);
5. jälje tüüp (süvendjälg või pindjälg);
6. papillaarkurrustiku tüüp (keerd, kaar, silmus);
7. jälje värvus, kui see oli värvitud;
8. jälje esiletoomise moodus (kui oli kasutatud daktüloskoopilist pulbrit, siis kirjeldada esiletoomise meetodi);
9. talletamise ja pakendamise viis.⁷

Näide laiba/ surnukeha kirjeldamisest vaatlusprotokollis:

“Laip lamab seliliasendis. Käed on küünarnukist kergelt kõverdunud ja suunatud kõrvale. Vasak jalg on välja sirutatud, parem jalg on põlvest kõverdatud ja suunatud paremale.

Laibal on seljas: halli värvi soni, sinist värvi eest suletava lukuga nailonjope, mis on eest avatud -hõlmad laiali.

---

⁶ Vestlus juhendaja Annika Lall'iga 13.12.2012

⁷ Vestlus juhendaja Annika Lall'iga 13.12.2012

Pintsak tumesinine triibuline sünteetilisest materjalist, pintsak eest avatud; nõöbid pintsakul terved.

Seljas sini-punase ruuduline flanellmaterjalist päevasärk, millel on teine ja neljas nõöp (lugedes kurgu alt) lahti; esimene nõöp puudub, nõöbi õmblemise kohal pluusil on näha riide osalist rebenemist ja niidiotsi, vasakul pool rinnal 1 cm rinnatasku ülemisest servast pea suunas riidel diagonaalne rebend 12 cm ulatuses, päevasärgi alt näha sinist värvi puuvillasest materjalist T-särki, mis on luitunud ja kulunud, T-särgil kohakuti päevasärgil olnud auguga särgil ovaalne defekt suurusega 10 x 3 cm, defekti servad ei ole korrapärased, selle ümber verele iseloomulik määrdumine suurusega 11 x 12 cm, mis on imendunud kangasse, selle keskel 11x 5 cm tumedam kuivanud rant.

Püksid tumehallid, puuvillasest kangast, ilma rihmata, eest kinnituvad nõöpidega, nõöbid kinnises asendis, paremal püksisäärel põlve piirkonnas halli värvi ainega määrdunud plekk suurusega 7x 5 cm. Aluspüksid musta värvi, puuvillased. Kingad nahast musta värvi, kummitallaga. Kinga pealdis ja kontsad puhtad, sokid nailonist, suurus määratlemata.

Tegemist on nooremapoolse normaalse kehaehitusega, rahuldava toitumusega meesterahva laibaga. Kell 9.35 katsudes surnukeha, surnukeha soe. Koolnulaigud laiba seljaosal, kahvatu-lillat värvi, kaovad kehale rõhudes. Koolnukangestus välja kujunemata.

Vasakul rinnal vahetult rinnanibu all, ümmargune ebäühtlaste servadega haav diameetriga 2 cm. Nahk haava ümbruses 4 cm diameetri ulatuses kaetud ühtlase halli-musta ainega. Haavast alla suunas laialivalgunud vere nire”⁸.

Eelnenud näidismaterjal on toodud ettekujutuse andmiseks kriminalistikalises kirjeldamisest. Esitatud kirjeldusi ei saa kasutada nn universaalnäidetena kõikide sündmuskohtade, surnukehade, objektide jne. kirjeldamiseks.

---

⁸ Vestlus juhendaja Annika Lall'iga 13.12.2012

2. KORRAKAITSEPOLITSEINIKU ja KRIMINAALPOLITSEINIKU POOLT VORMISTATUD SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLLI VÕRDLUS

2.1. Korrakaitsepolitseinike tööks vajalikud kriminalistikalised teadmised

Sisekaitseakadeemia politseiametniku (varasemalt konstaabli) eriala õppekava⁹ sisaldab punkti 4.5 ehk kriminalistikatehnika õppemoodulit, mille käigus õpetatakse tulevasele korrakaitsepolitseinikule muu hulgas politseitegevust sündmuskoha kaitsel, sündmuskoha vaatlust ja selle dokumenteerimist. Antud kava sisaldab järgmisi põhipunkte:

- Teadmiste omandamine tõendi ja asitõendi olemusest, sündmuskohast, selle kaitsel ja tegutsemisest sündmuskohal tõendusteabe kogumisel.
- Erinevate jälgede avastamine, vajadusel nähtavaks muutmise ja talletamine.
- Asitõendi ja sündmuskoha vaatluse dokumenteerimine.

Sisekaitseakadeemia politseiametniku õppe läbinud politseiametnik peab seega õppekava omandanuna kriminalistikalisi teadmisi kasutades oskama sündmuskoha vaatlust teostada. Korrakaitsepolitseinik (lõputöö kontekstis piirkonnapolitseinik ja patrullpolitseinik), teise üldistava nimetusega- konstaabel- peab lisaks sündmuskoha kaitsel ja selle vaatlusele oskama ka kogu tegevust nõuetekohaselt dokumenteerida. Järgmine alapeatükk annab ettekujutuse töötavate korrakaitsepolitseinike teadmistest kriminalistikataktikast ja kriminalistikalise kirjeldamise põhimõtetest.

---

⁹ Politseiametniku õppekava. Koosõlastatud SKA nõukogu 11.04.2012 otsusega nr 1.1-6/12; Kinnitatud rektori 30.08.2012 käskkirjaga nr 6.1-5/360

2.2. Korrakaitsepolitseinike vormistatud sündmuskoha vaatlusprotokollide analüüs 2010-2012

Sündmuskoha vaatlusprotokollide valimist korrakaitse- ja kriminaalpolitseinike kriminalistikalise kirjeldamise oskuse võrdlemiseks tingis asjaolu, et antud protokollid täidavad mõlema büroo töötajad. Sündmuskoha vaatlusprotokoll on kriminaalmenetluse dokument, mida tuleb sarnaselt uurijate ja kriminalistidega sageli koostada ka piirkonnapolitseinikel ja patrullpolitseinikel. Sündmuskoha vaatlusprotokolle valiti Karistusseadustiku § 199 lg2 p8 (vargus sissetungimisega) kvalifikatsiooni järgi. Seda sarnasel põhimõttel, sest vargusi sissetungimisega menetlevad uurijad ja piirkonnapolitseinikud mõlemad. Lisaks neile toimetavad sellistel sündmuskohtadel vaatlust tihti ka patrullpolitseinikud. Raskemate kuritegude (tapmine, vägistamine, röövimine) uurimist menetlevad reeglina kriminaalpolitseinikud ning võrdlusmoment korrakaitse ametnikega üldjoontes puudub.

Korrakaitsepolitseinike materjalid otsis autor eelnevalt politsei menetluse infosüsteemist MIS, pöördus seejärel Ida prefektuuri piirkondliku politseitöö talituse andmehaldusteenistuse andmebaasi arhiivi materjalidega tutvumiseks ning analüüsimiseks.

Kokku analüüsiiti 39 korrakaitsepolitseinike koostatud sündmuskoha vaatlusprotokollid. Kõik valitud menetlused olid alustatud ajavahemikus 01.01.2010 kuni 01.06.2012 ning olid lahendatud/lõpetatud 2012. aastal.

Kokkuvõtvalt saab välja tuua järgmised kõrvalekaldumised määrustepärasest vormistuslikust koostamisest ja kriminalistikalise kirjeldamisest:

Sissejuhatuses:

- Sissejuhatuses ei olnud mitte ühelgi analüüsitud protokollidest vigu. Märgitud oli protokollid koostamise kuupäev, koostamise koht, koostaja ametinimetus ja nimi, põhimõtteline ajend sündmuskoha vaatluse toimetamiseks ja uurimistoimingu koht, vaatluses osavõtjad, vaatluse algus- ja lõpu-aeg.

Põhiosas talletatakse vaatluse käik ja tulemused:

- Kuuel (6) vaatlusprotokollil kolmekümne üheksast (39) puudus kirjeldus teokohale juurdepääsu võimalustest.
- kümnel (10) esines põhiosas ehk vaatlusega saadud info kirjapanemise osas objekti asukoha näitamisel vigu. Ei olnud määratud, mille suhtes ja kust vaadatuna objektid asusid.
- Kümnel (10) oli kirjapandu kriminalistikalise taktika mõistes vale- sündmuskohta kirjeldades ei kasutatud üldiselt üksikule põhimõtet. Sel põhjusel on ka lugejal raske sündmuskohast ettekujutust saada.
- Viieteistkümnel (15) puudusid viited fotodele (puudusid olemasoleva fototabeli piltide numbrid) - selle tõttu on lugejal keerulisem materjalis orienteeruda.
- Trassoloogilisi jälgi kirjeldati 39st protokollist kuuteistkümnes (16). Nendest üheteistkümnel (11) juhul esines kirjeldamise vigu. Põhilised vead olid järgnevad: jälgede hulka ja suuruseid ei kirjeldatud; murdmisjälgede puhul ei kirjeldatud jälje reljeefi, iseloomulikke iseärasusi ning murdmisriista kuju, suurust ja asetust. Ei kirjeldatud murdmisriista jälje pealispinna seisundit ning avastatud jälje fikseerimise ja talletamise mooduseid.
- Neljas (4) protokollis ei kirjeldatud leitud jälgi mõõtmatega.
- Vaatlusprotokolle, kus oli kirjeldatud daktüloskoopilisi jälgi (sõrmejäljed ja osalised peopesa jäljed), oli 4. Nende kirjeldamises vigu ei täheldatud.

Lõpposas:

- Kui objekt oli kaasa võetud, siis oli see ka märgitud. Neljal (4) juhul kõikidest vaatlusprotokollidest oli objekte kaasa võetud (lukuosad ja sigaretikoni), kahel (2) juhul ei olnud märgitud pakendamise viis.

2.3. Kriminaalpolitseinike vormistatud sündmuskoha vaatlusprotokollide analüüs 2010- 2012

Menetluse- ja Infosüsteemi (MIS) andmebaasis ei ole kriminaalasjade juurde laetud sündmuskoha vaatlusprotokollid ning ei ole seda ka toimingutesse märgitud. Sel põhjusel oli vajalik otsene pöördumine ja kohaleminek Ida prefektuuri kriminaalteabetalituse andmebaasi arhiivi. Valimik otsiti ja leiti kohapeal (Jõhvi). Kriminaalasju, kus uurijad olid sündmuskoha vaatlusprotokollid(d) koostanud, valiti analüüsimiseks 39. Sarnaselt korrakaitsepolitseinike materjalidega, olid kõik valitud menetlused alustatud ajavahemikus 01.01.2010 kuni 01.06.2012 ning lahendatud/lõpetatud 2012. aastal.

Sissejuhatuses:

- Üheski protokollis ei olnud märkeid selle kohta, et enne tehnikavahendite kasutamist oli informeeritud sellest vaatluses osavõtjaid ja selle juures olijaid.

Põhiosas talletatakse sündmuskoha vaatluse käik ja tulemused:

- Seitsmel (7) vaatlusprotokollil kolmekümne üheksast (39) puudus kirjeldus teokohale juurdepääsu võimalustest. Kirjeldamist alustati kohe sündmuskohast endast.
- Kaheteistkümnes (12) esines põhiosas ehk vaatlusega saadud info kirjapanemise osas objekti asukoha näitamisel vigu. Ei olnud määratud, mille suhtes ja kust vaadatuna objektid asusid.
- Kuus (6) sündmuskoha vaatlusprotokollid oli kombineeritud fototabelitega kokku üheks protokolliks. Antud protokollides oli suur hulk fotosid, kuid teabe kirjalikku talletamist minimaalselt (vt. lisa 3. lk 41 - 45).
- Kolmeteistkümnes (13) protokollis ei kirjeldatud erinevaid leitud jälgi mõõtmega.

- Sissemurdmiskohale pöörati kõigis protokollides liiga vähe tähelepanu. Sissetungimise koht on murdmis- või avamisjälgede järgi avastatud, kuid murdmisjälgedest ei ole tehtud silikoonpastaga jäljendit või ole tehtud väljalõikeid. Murtud luku osi (4 protokoll) ei ole kaasa võetud- ei ole kaasavõtmist märgitud.
- Seitsmes (7) protokollis ei kasutatud vaatluse õiget taktikat- ei kasutatud üldiselt üksikule põhimõtet,
- Kaheksas (8) esines hüplikku kirjeldamist- vaatluse objektid ei ole omavahel sidususes, kirjeldaja läheb ühelt vaatluse objektilt järsult üle teisele.
- Kahes (2) sündmuskoha vaatlusprotokollis ei ole selle koostaja aru saanud protokoll ülesehitusest. Punkti 4 (vaatlusega tuvastati:) sisu kirjutatud punkti 6 (märkused protokoll kohta:). (vt. lisa 2. lk 40)
- Viidete puudumine fotodele ja seostatuse puudumine fototabeliga kuues (6) protokollis.
- Puudusid piltide numbrid- protokoll lugejal on seetõttu raske materjalis orienteeruda.
- Trassoloogilisi jälgi oli kirjeldatud kahekümne viies (25) protokollis. Puuduseid/vigu esines kaheksal (8) juhul. Põhilised vead olid järgnevad: jalatsijälgede hulka, suuruseid ja teisi iseärasusi ei kirjeldatud.
- Vaatlusprotokolle, kus oli kirjeldatud daktüloskoopilisi jälgi (sõrmejäljed ja osalised peopesa jäljed), oli üksteist (11). Vigu esines nendest kahes (2).

2.4. Võrdlus

Korralduspolitseinike ja kriminaalpolitseinike koostatud materjalide analüüsile järgneb analüüsitulemuste võrdlus, et kindlaks teha, kas ja milline vahe on ametnike oskustes ja teadmistes. Tulemuste põhjal võib teha järeldusi, kas kriminaalõppe süvaõpe annab olulise kvaliteeditõusu uurijate kriminaalmenetluses või mitte. Tabelis 1 on toodud kokkuvõtte korraldus- ja kriminaalpolitsei 39 vaatlusprotokoll omavahelisest võrdlusest.

Tabel 1. Vigade arv kahe tööliini ametnikel sündmuskoha vaatlusprotokollides.

	KRIMINAALPOLITSEINIKUD (uurijad)	KORRAKAITSEPOLITSEINIKUD (piirkonnapolitseinikud)
Sündmuskohale juurdepääsu-võimaluse kirjeldamine	7	6
Taustsüsteemi loomine, orientiiri määramine, objektide asukoha õige määramine	12	10
Jälgede mõõtmatega kirjeldamine	13	4
Sündmuskoha taktikaline kirjeldamine; üldiselt üksikule meetod	7	10

Uurijate materjalides seega kokku 39 põhimõttelist eksimust ja korrakaitsjate materjalides 28 sarnast eksimust. Sündmuskohad, mida uuriti, olid üldjoontes sarnased- tõkke lõhkumisega ja sissetungimisega oli vargus toime pandud. Kuriteo toimepanemise paigad olid enamasti korteriteks, millel oli sissetungimisega lõhutud ukسلukk või aken. Mõnel juhul oli ka sisse tungitud laohoonesse või sõidukisse.

Kuna vaatlusprotokollid olid samaliigiliste kuritegude ja sarnaste omadustega, siis võib kokkuvõtvalt täheldada seda, et piirkonnapolitseinikud olid sündmuskoha vaatluse parema üksikasjalikkusega kirja pannud. Põhiliste pidepunktide juures oli nendel vähem eksimusi. Lisaks eelnenud alapeatükkides välja toodud vigadele võis täheldada nii kriminaalpolitseinike kui korrakaitsepõlitseinike koostatud sündmuskoha vaatlusprotokollides üldist kiirustamist - see tähendab, et küllalt keeruka olustikuga sündmuskohtade vaatluse peale on enamikul koostajail kulunud vaid ligikaudu 20 minutit (vt lisad 2, 3 lk 40 – 45). Sündmuskohal viibitakse liiga vähe ning tõenäoliselt jääb selle tõttu märkimata tähtsaid asjaolusid ja vaatlus jääb mittetäielikuks.

Analüüsitud grupid olid väikesed, kuid andsid aimduse asjaolust, et kriminaalpolitseinike töö kvaliteet kriminalistikalisel kirjeldamisel on samaväärne, kui mitte halvem korrakaitsetöötajate omast. Sellest tulenevalt oleks vajalik laialdasem teadmiste ja kvaliteedi kontroll, et paremini selgitada hetkeseisu.

Antud analüüsiprotsessi käigus leidis töö autor lisaks, et perspektiivis võiks mõelda ja viia sisse täienduse ka vaatlusprotokolli sissejuhatavas osas, mis hõlmab koostamise kohta, koostaja ametinimetust ja nime. Seda nimelt ametniku, sündmuskoha vaatlusprotokolli koostaja, haridust ja staaži puudutava reana. Autor leiab, et see annab ka võimaluse hinnata vormistatud materjali kvaliteeti, sest selles nähtub ametniku töötamise kogemus ja omandatud haridus.

Autor lisab, et võrdlusvõimalus sündmuskoha vaatlusprotokolli koostajate haridustaseme ja staaži osas oli välistatud, kuna küsitlus politseiametnike seas viidi läbi anonüümselt ja ei olnud üheselt seotud läbiviidud analüüsiga sündmuskoha vaatlusprotokollide vormistusliku poole osas.

3. KÜSITLUS IDA PREFEKTUURIS

Selgitamaks, millistel põhjustel on uurijate ja korrakaitsepolitseinike tase samaväärne, valiti teiseks uuringuülesandeks PPA Ida prefektuuri politseiametnike seas läbiviidava ankeetküsitluse analüüs. Küsitluse eesmärk oli välja selgitada, millisele tasemele hindavad uurijad ja korrakaitsepolitseinikud enda teadmisi kriminaalmenetlusest ja kriminalistikast ning kas nende arvates on olemas vajadus koolitusteks. Autor on saanud PPA uurimistöde kooskõlastamise komisjonilt 13.02.2013. a. kirjaga nr. 1.1-14/212-2 loa küsitluse läbiviimiseks PPA Ida prefektuuris. Küsitletavate grupi moodustasid Ida prefektuuri Rakvere, Jõhvi ja Narva kriminaalpolitseiametnike uurijad (87 ametnikku) ning korrakaitsepoolset piirkonnapolitseainikuid (85) ja välijuhid (12). Kokku 184 politseiametnikku seisuga 04.02.2013¹⁰. Küsimustikule oli võimalik vastata politsei intranetiga seotud elektroonilise tööposti (OWA) kaudu Limesurvey.org keskkonnas. Küsitlusele vastas ajavahemikul 13.02.2013 kuni 13.03.2013 kokku 79 politseiametnikku, ehk 43 % küsitletutest. Küsitluse vorm on lisatud käesoleva lõputöö juurde (vt lisa 4. lk 46 – 47).

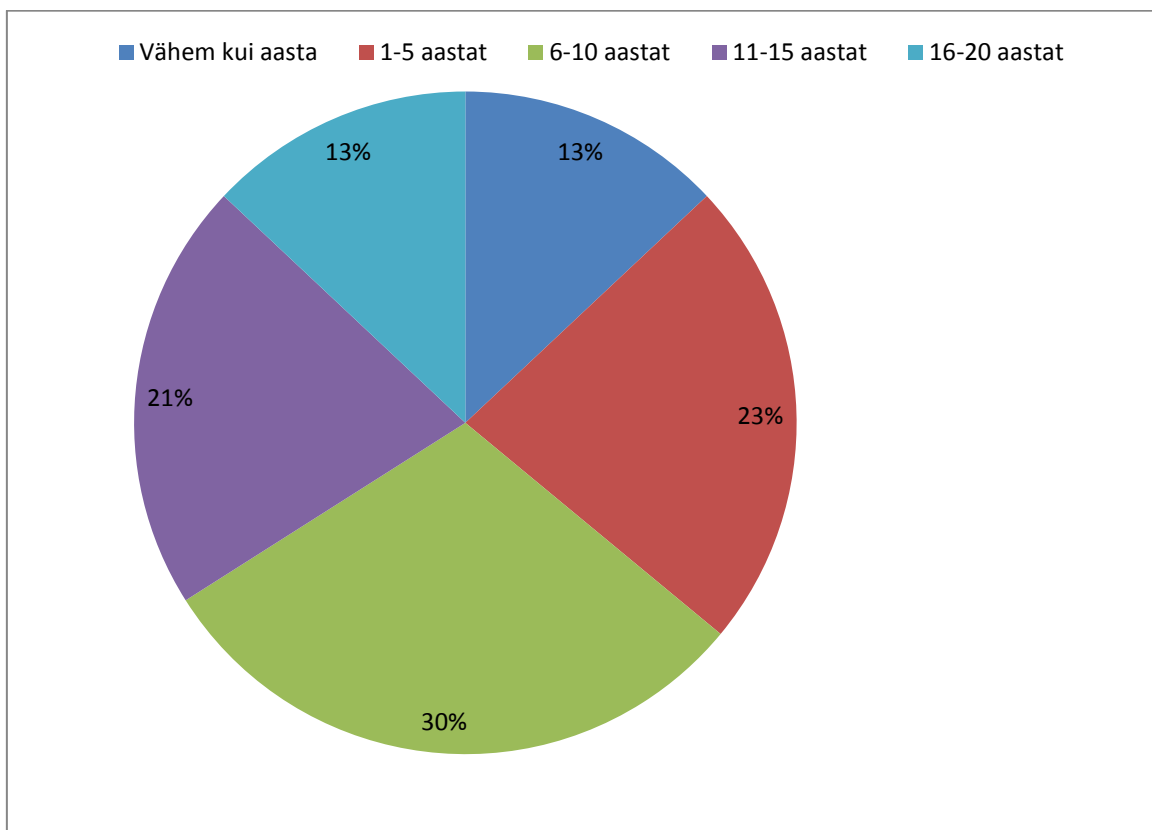
Kõik toodud protsentsarvud on ümardatud täisarvudeks.

Tabel 2. Küsitlusel osalenute spetsialiseerumus

Spetsialiseerumus	Vastanud	% vastajatest
Piirkonnapolitseainik	43	54
Välijuht	5	7
Uurija	31	39

¹⁰ Andmed PPA siseveebist

Andmetest võib näha, et 61 % vastanutest on korrakaitsebüroo töötajad ja ülejäänud 39 % kriminaalbüroo töötajad. Joonisel 1 on näha, et vastanud ametnikest moodustavad tööstaažiga 1-10 aastat enam kui 50 %. Seega suurem osa omab vähemalt üheaastast töökogemust.

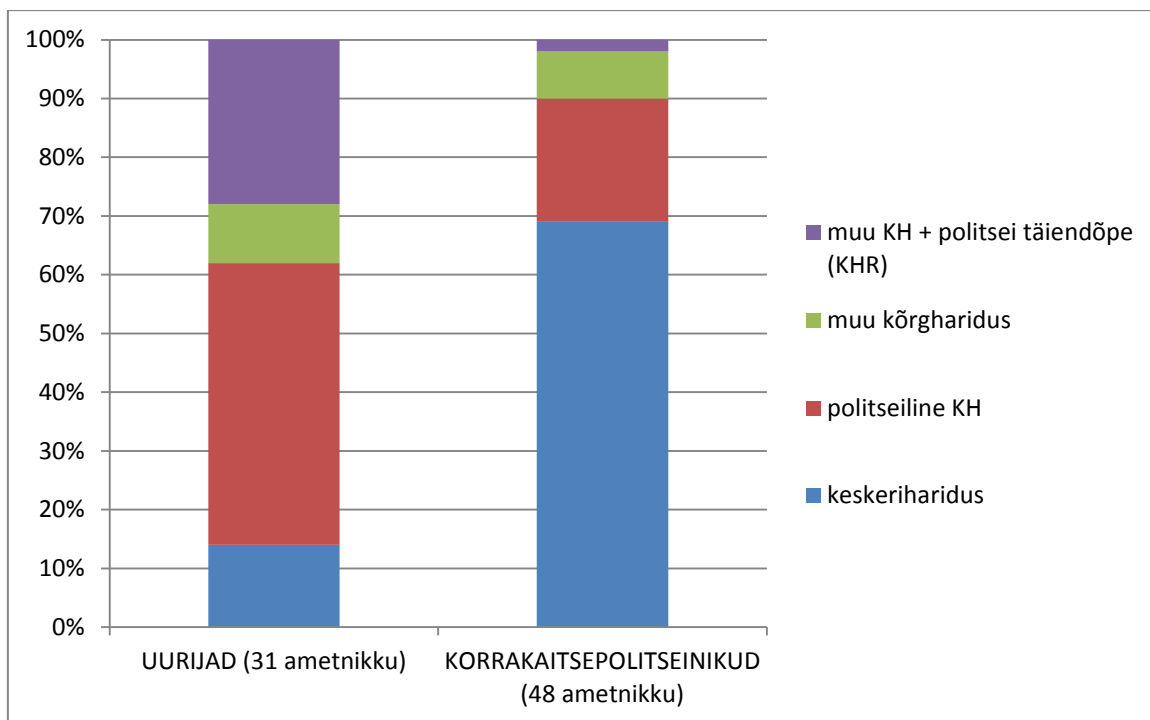

Joonis 1. Ametnike tööstaaž

Rohkem kui 20- aastase tööstaažiga ametnikud küsimustikule eelpoolnimetatud ajavahemikus ei vastanud.

Tabel 3. Vastanud korrakaitse- ja kriminaalpolitseinike jaotumus tööstaaži alusel

Tööstaaž	- 1 aasta	1-5 aastat	6-10 aastat	11-15 aastat	16-20 a.
Kokku (%)	13%	23%	30%	21%	13%
Korrakaitse (48 vastanut)	10	10	9	10	9
Kriminaal (31)	-	8	15	7	1

Joonis 2. Uurijate ja korrakaitsepolitseinike haridustase

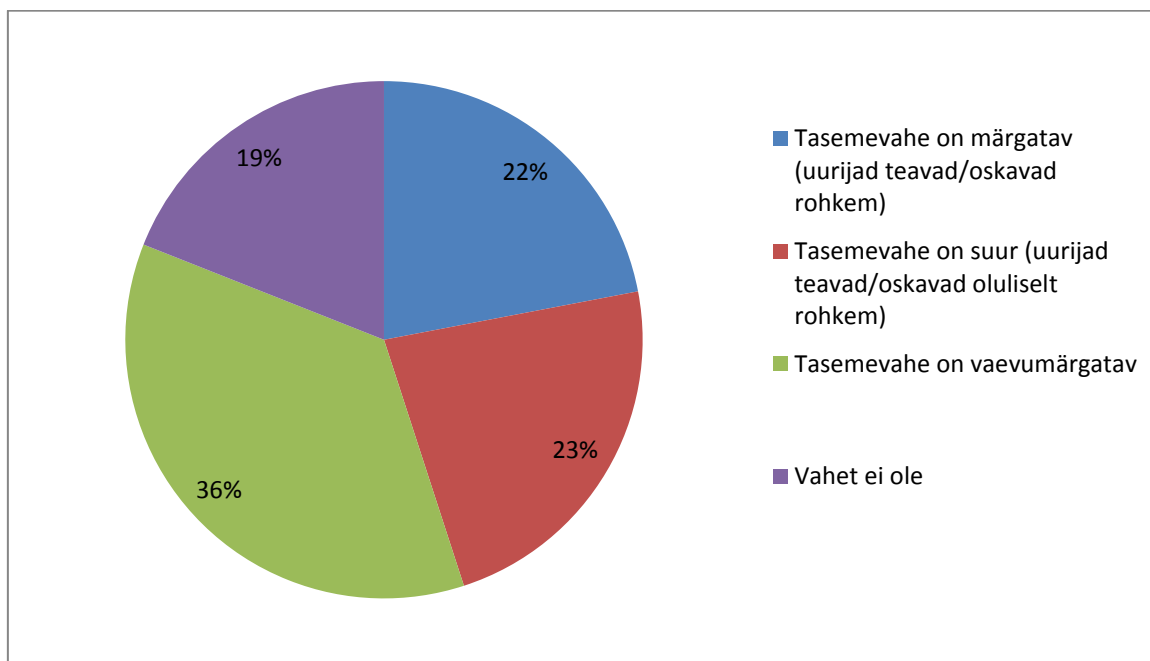
Joonisel 2 esitatud andmete põhjal võib väita, et hetkel töötavate korrakaitse- ja kriminaalpolitseinike haridustase on küllalt erinev. 86 % vastanud uurijatest omab kõrgharidust, kellest omakorda 85 % moodustavad politseilise kõrghariduse või KHR täiendõppe omajad. Vastanud uurijatest on 14 % keskeriharidusega.

Samas omab kogu vastanud korrakaitsepolitseinikest 69 % keskeriharidust ja 31 % kõrgharidust. Kõrghariduse omajatest on umbes 68 % politseiline kõrgharidus, muud kõrgharidust omab 21 %, ja muud kõrgharidust koos politsei täiendõppega (KHR) 11 %.

Küsitlertel paluti anda hinnang oma teadmistele kriminaalmenetlusest ning kriminalistikast. Teadmisi kriminaalmenetlusest ja kriminalistikast hindas tasemele „Väga hea“ 10%; tasemele „Hea“ hindas 35%; tasemele „Rahuldav“ 30%; tasemele „Kesine“ 10% ja tasemele „Halb“ 15% vastanutest. Tasemele „väga halb“ ükski vastanutest enda teadmisi ei hinnanud.

Järgnevalt andsid vastanud ametnikud hinnangu enda hetketaseme piisavusele (ei/jah küsimus), et lahendada kriminaaluurimisega ja kriminalistikaga seonduvad tööülesanded optimaalselt: enam kui pool, 59% vastanutest arvas, et tase ei ole piisav.

Joonisel 3 on välja toodud vastused küsimusele tasemevahe kohta kriminaaltöötajate ja korrakaitsetöötajate vahel. Vastanutest 23%- tasemevahe on suur (uurijad teavad/oskavad oluliselt rohkem); tasemevahe on märgatav- 22%; tasemevahe on vaevumärgatav- 36%; vahet ei ole- 19%. Korrakaitstjad teavad/oskavad rohkem- 0% (vt joonis 3.).

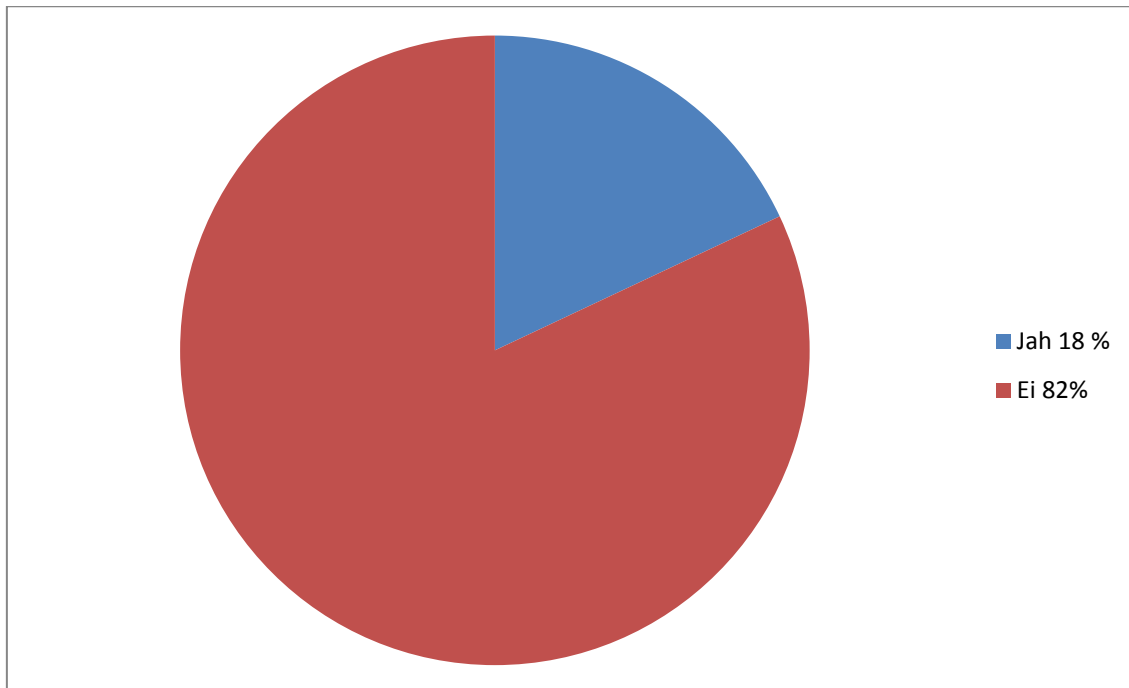
Joonis 3. Vastused küsimusele tasemevahe kohta

Kui teada oli, et vastanutest peaaegu pooled olid uurijad ja kõikidel vastajatel paluti anda objektiivne hinnang, siis võib tõene olla üks järgnevatest väidetest:

- a.) Uurijate kriminaalspetsialiseerumusega õpe ei ole olnud piisav- töötavate uurijate tase ei ole oluliselt parem, kui korrakaitsepolitseinikel;
- b.) Korrakaitsepolitseinike teadmiste ja oskuste tase kriminalistikast ja kriminaalmenetlusest üldiselt on neile pandud ametiülesannete täitmiseks piisavad.

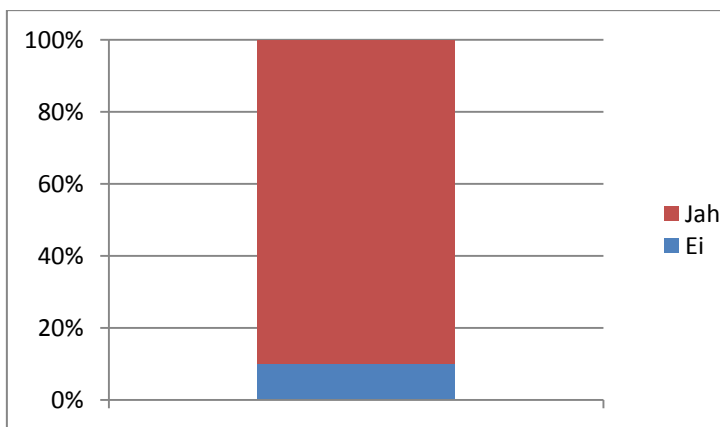
Joonisel 4 on graafiliselt näidatud kriminalistikaalastel täiendkoolitustel viimase 5 aasta jooksul osalemised. Koolitustel on osalenud 79-st vastanust vaid 14 ehk 18%. Kõik koolitustel osalenud olid kriminaalpolitseinikud. Anketeerimisel vastas küsimustele 31 uurijat, seega viimase viie aasta jooksul on kriminalistikaalast lisakoolitust saanud

ligikaudu 45%. Koolitused, millel osaleti, olid prefektuuri tasemel, nn. sisekoolitused. Nimetati kahte koolitust: laibaga sündmuskoha vaatlus ja kohtuekspertiiside määramine.

Joonis 4. Koolitustel osalemine 5 aasta jooksul

Järgmiseks oli küsitletutel vaja anda hinnang selle kohta, kas oleks vajadust läbi viia täiendavaid kriminaalmenetlust ning kriminalistikat puudutavaid koolitusi. Joonisel 5 on näha, et kriminalistikaalaste koolituste vajalikkusele vastas jaatavalt 90% vastanutest. Jaatavalt vastasid kõik kriminaalpolitseinikud. Eitava vastuse andis osa küsitletud korrakaitsepolitseinikest.

Joonis 5. Vastused küsimusele koolituste vajalikkusest

Eelnevat kokku võttes võib märkida, et korrakaitsepolitseinikud ei ole osalenud kriminaalmenetlusteemalistel koolitustel ning teatud osa kriminaaltöötajaid on, kuid enam kui pooled vastajatest arvavad, et erinevate tööliinide töötajate tasemevahe kriminaalmenetlusega seotud teadmistest on vaevumärgatav või vahe puudub. Seega on tõenäolisem eelpoolnimetatud väide a. - uurijate kriminaalspetsialiseerumusega õpe ei ole olnud piisav - töötavate uurijate tase ei ole oluliselt parem, kui korrakaitsepolitseinikel. Sellest tulenevalt oleks vajalik korraldada enam kriminaalpolitseialaseid koolitusi. Märkimist väärib, et PPA intranetis oli ülepolitseiliste koolituskavade (ppa-koolitus.smit/koolitus/) hulgas 2013. aastal märgitud vaid 7 kriminaalpolitseile mõeldud koolitust. Nendest 2 oli mõeldud ainult kriminalistidele ja 5 (Kuritegude avastamine; moodulid I-III, teat. moodul kordus) uurijatele. Korrakaitsepolitseile mõeldud kriminaalmenetlusteemalisi koolitusi märgitud ei olnud.

Küsitlusele vastas vähem kui pool (79 184st) ankeedi saajatest. Sellest tulenevalt ei ole saadud täielikku ülevaadet, kuid üldise ettekujutuse saamiseks oli vastanute arv piisav.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärgiks oli võrrelda kriminaalpolitseinike ja korrakaitsepolitseinike sündmuskoha vaatlusprotokolle erialakirjanduse näidismaterjalidega ja üksteisega, et kindlaks teha, kas ja milline vahe on ametnike oskustes ja teadmistes sündmuskoha vaatlusprotokollide vormistamisel. Võrdluse tulemustest sai kinnituse töö alguses tõstatatud põhiprobleem: töötavate kriminaalpolitseinike teadmised kriminalistikalise kirjeldamisest ning nendega seotud menetluskirjelduste täitmisest on ebapiisavad, et kriminaalasi kiirelt ja kvaliteetselt lahendatud saaks.

Esimese toiminguna uuris autor kohtueelse menetluse dokumentide mõistet ja süsteemi, misjärel selgitas välja, et sündmuskoha vaatlusprotokoll on politseis enam kui mitte enimtäidetuid kohtueelse menetluse dokumente, mis nõuab kriminalistikalise kirjeldamise oskusi. Sellest tulenevalt selgitas autor sündmuskoha vaatluse põhimõtteid kriminalistikalise kirjeldamise raames. Kasutades erialakirjandusest võetud näidismaterjali, näitlikustas töö koostaja kriminalistikalist kirjeldamist. Lisaks selgitati esimeses osas sündmuskoha vaatlusprotokolli kui dokumendi korrektset täitmist. Antud peatüki materjali kasutades on võimalik sündmuskoha vaatlust ja sellele järgnevat kriminalistikalist kirjeldamist oluliselt paremini toimetada.

Tõstatatud probleemi kontrollimiseks kogus autor PPA Ida prefektuuri arhiivist 39 uurijate ja 39 korrakaitsepolitseinike (kõik piirkonnapolitseinikud) sündmuskoha vaatlusprotokolli, analüüsis neid ja andis nende sisus olevatest menetlustaktikalistest vigadest kompaktsed ülevaated. Sellele järgnes kahe grupi analüüsikokkuvõtete võrdlus. Võrdlusest nähtus, et kriminalistikalise kirjeldamise osas olid piirkonnapolitseinikud enam vaeva näinud ja suutnud jälgi üksikasjalikumalt kirjeldada. Üldjoontes ei olnud uurijate ja piirkonnapolitseinike materjalides suuri erinevusi. Eeldades, et uurijad olid enamikus kõrgharidusega ja saanud kriminaalõppe süvaõpet, mis kätkes endas ka sündmuskoha vaatluse üksikasjalikku õpet¹¹, oli selline tulemus ootamatu.

---

¹¹ Politsei rakenduskõrgharidusõppe õppekava. Sisekaitseakadeemia kodulehelt www.sisekaitse.ee/ska/akadeemiast/oppetegevus/oppekavad/politsei; Kinnitanud Sisekaitseakadeemia nõukogu 14.04.2010 otsusega nr 1.1-6/1; Muudetud Sisekaitseakadeemia nõukogu 11.04.2012 otsusega nr 1.1-6/14

Teadsaamiseks, millistel põhjustel on uurijate ja korrakaitsepolitseinike tasemevahe samaväärne, valis autor teiseks uuringuülesandeks PPA Ida prefektuuri politseiametnike seas läbiviidava ankeetküsitluse ja selle analüüsi. Küsitluse eesmärk oli välja selgitada, millisele tasemele hindavad uurijad ja korrakaitsepolitseinikud enda teadmisi kriminaalmenetlusest ja kriminalistikast ning kas nende arvates on olemas vajadus koolitusteks. Lisaks paluti neil anda objektiivne hinnang sellele, milline on kahe liini tasemete erinevus. Anketeerimise tulemused võimaldavad teha järeldusi, et tasemevahe on tõesti olematu ja kriminaalõppe süvaõppe mahtude vähendamine Sisekaitseakadeemias soodustaks veel enam kriminaaltöötajate töö kvaliteedi langust. Lisaks oleks vajalik kriminaalpolitseile ja ka korrakaitsepolitseile korraldada tihemini ja süsteemikindlamalt sündmuskoha, asitõendite, jälgede ja nende kriminalistikalise kirjeldamisega seotud koolitusi. Kvaliteedi tõusu abinõuks oleks kindlasti ressursside eraldamine rahvusvahelistel koolitustel sagedasemate osalemiste tarbeks.

Käesoleva töö kokkuvõtteks võib Ida prefektuuri näitel tõdeda, et kriminaalpolitseinik ei ole taseme langedes enam kuigi jätkusuutlik ning kriminaalõppe süvaõppe ja koolitused vajavad pigem laiendamist kui vähendamist. Autori omapoolsed ettepanekud probleemi lahendamiseks:

1. Viia prefektuurides tihemini läbi kriminaalmenetluse, eriti kriminalistikasuunitlusega koolitusi.
2. Teadvustada nii kriminaaltöötajatele kui korrakaitsetöötajatele, et töö sündmuskohal peab muutuma eesmärgipärasemaks.
3. Kriminaalõpet andvates õppeasutustes tagada kriminalistikaõppe võimalikult suur maht. Antud valdkonna õppemahte kindlasti mitte vähendada.
4. Viia sisse täiendus menetlusdokumendi – vaatlusprotokolli sissejuhatavas osas, mis hõlmab koostamise kohta, koostaja ametinimetust ja nime. Seda nimelt ametniku, sündmuskoha vaatlusprotokolli koostaja, haridust ja staaži puudutava reana.

SUMMARY

To acquire overview of competence and knowledge in forensics of Estonian police detectives, writer made the purpose of this paper to execute comparison between the detectives and law enforcement police officers. More precisely, comparison between the crime scene inspection reports formed and compiled by detectives and law enforcers.

Paper consists of three topics: Crime scene inspection report- document of pre-trial procedure, comparison of crime scene inspection reports formed by law enforcement police officer and criminal police officers, inquiry in Ida prefecture.

Methods of research were analysis of crime scene inspection reports compiled by police officers and comparing these reports one with another. A survey was composed for detectives, regional police officers and field sergeants in order to determine whether there is difference between forensic-based skills and knowledges of workers of two lines of police work: criminal police officers and law enforcers.

The analysis of crime scene inspection reports and the comparison gave proof to the stated problem: the competence and knowledge in describing forensics and in forensic related papers of already working police detectives is too fair or poor to get the case solved optimally. Many basic mistakes were noticed in the reports that were evaluated. Results of inquiry showed also a fact that the level difference between detectives and law enforcers in forensic-based competence is quite small. Furthermore, answers of questioned workers showed growing necessity to trainings related to crime scene investigation and forensics.

To raise the working quality of detectives, writer suggest Public Service Academy to increase the teaching of forensic science, certainly not to decrease it. Secondly, forensic-based trainings should be systematized and conducted more periodically and frequently.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

Kriminaalmenetluse seadustik 12.02.2003, jõustunud 01.07.2004 - RT I 2003, 27, 166...
RT I, 17.04.2012, 6

Kergandberg, Pikamäe; Tallinn 2012. Kriminaalmenetluse seadustik; kommenteeritud väljaanne

Sündmuskoha tehnilise uurimise käsiraamat. 2002. Phare-projekt ES 9905. KEKK

Somer, J. 1996. Sündmuskoha vaatlus. Paikuse Politseikool

Lall, A. 2010. Kuritegude jälgede kriminalistikaline uurimine

Kergandberg, Järvet, Ploom, Jaggo; SKA 2004. Kriminaalmenetlus II trükk

Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р.
Криминалистика. Учебник для вузов. Норма, 2003г. Москва

Riigiprokuratuur - <http://www.prokuratuur.ee/10942>

Politseiametniku õppekava. Kooskõlastatud SKA nõukogu 11.04.2012 otsusega nr 1.1-6/12; Kinnitatud rektori 30.08.2012 käskkirjaga nr 6.1-5/360

Politsei rakenduskõrgharidusõppe õppekava. Sisekaitseakadeemia kodulehelt www.sisekaitse.ee/ska/akadeemiast/oppetegevus/oppekavad/politsei; Kinnitanud Sisekaitseakadeemia nõukogu 14.04.2010 otsusega nr 1.1-6/1; Muudetud Sisekaitseakadeemia nõukogu 11.04.2012 otsusega nr 1.1-6/14

Reedik, S. Tartu 2009. Sündmuskohal kasutatavate kriminalistikavahendite inglise-eesti seletav sõnastik

Viru Maakohtu lahend 1-10-2918 (09240103711); 05.märtsil 2012 Jõhvi kohtumajas;
resolutsioon: juhindudes KrMS § 306; 309 lg 2; 310 lg 2; 311, 312, 314; 315; 318 lg 1;
319 lg 1,2, isik KarS § 114 p 4 esitatud süüdistuses õigeks mõista süüdistatava kuriteost
osavõtu tõendamatus tõttu.

PPA siseveeb (intranet)

Politsei menetlus- ja infosüsteem (MIS)

JOONISTE JA TABELITE LOETELU

Joonis 1. Ametnike tööstaž	27
Joonis 2. Uurijate ja korrakaitsepolitseinike haridustase.....	28
Joonis 3. Vastused küsimusele tasemevahe kohta.....	29
Joonis 4. Koolitustel osalemine 5 aasta jooksul.....	30
Joonis 5. Vastused küsimusele koolituste vajalikkusest.....	30
Tabel 1. Vigade arv kahe tööliini ametnikel sündmuskoha vaatlusprotokollides.....	24
Tabel 2. Küsitlusel osalenute spetsialiseerumus.....	26
Tabel 3. Vastanud korrakaitse- ja kriminaalpolitseinike jaotumus tööstaži alusel.....	27

LISA 1. Sündmuskoha vaatlusprotokolli ametlik vorm

menetleja nimetus

SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLL

kriminaalasjas nr nr

1.01.2004 uurimistoimingu koht

Uurimistoimingu algus: 12:00

Menetleja ametniku ametinimetus ja nimi, juhindudes KrMS §-dest 86, 87 ja 146 viis läbi sündmuskoha vaatluse:

1. Sündmuskoht: sündmuskoha vaatluse põhjus; kuriteo toimepanemise koht või koht, mis on seotud kuriteo toimepanemisega
2. Uurimistoimingu osaleb: protokollija, spetsialist, nende nimi ja kontaktaadress
3. Kasutatud tehnikavahendid: tehnikavahendi liik ja mark
4. Uurimistoimingu osaleb tõlk: nimi ja kontaktaadress, keda on hoiatatud, et oma ülesannete täitmisest alusetu keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest vastutab ta KarS §-de 318 ja 321 järgi.

(tõlgi allkiri)

5. Vaatlusega tuvastati: sündmuskoha olustiku kirjeldus; avastatud eseme, dokumendi või muu objekti asukoht ja kirjeldus; kuriteojälje kirjeldus, avastamise koht ja viis; muud vaatlusandmed, sealhulgas fotografeerimine ja videosalvestamine.
6. Vaadeldud objektide suhtes rakendatud meetmed: asitõendina kaasa võetud objekti nimetus, millesse pakitud ja objektile omistatud number.

7. Märkused protokollile kohta: märgitakse märkuste sisu või nende puudumine; protokoll loetud läbi isiklikult või loetud ette.
8. Uurimistoimingus osalejaile on selgitatud, et vastavalt KrMS § 214 võib kohtueelse menetluse andmeid avaldada üksnes prokuratuuri loal ja tema määratud ulatuses.

Uurimistoimingu lõpp: 12:00

menetleja ametniku nimi   tõlgi nimi   protokollija nimi   spetsialisti nimi

9. Uurimistoimingust osa võtnud menetlusseisund ja nimi keeldus protokollile alla kirjutamast, sest märgitakse keeldumise põhjus.
menetleja ametniku nimi

Ida Prefektuur

KOOPIA

SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLL

kriminaalasjas nr 11240106:566

23.12.2011, Kohtla-Järve

Uurimistoimingu algus: 23.10

Õnne: KrT järelevalvetoimetaja [redacted], juhitudes KrMS §-dest 86, 87 ja 146, viis läbi sündmuskoha vaatluse [redacted]

1. Sündmuskoht: [redacted]
2. Uurimistoimingus osaleb: kriminalist [redacted]
3. Kasutatud tehnikavahendid: Nikon
4. Vaatlusega tuvastati: .
5. Vaadeldud objektide suhtes rakendatud meetmed:
6. Märkused protokollis kohta: Осмотром места происшествия является машина V [redacted] О ВАЕ светло-зелёного цвета. Дверь со стороны водителя приоткрыта и видимых повреждений не имеет. Капот машины также приоткрыт, какие-либо повреждения отсутствуют. Под капотом автомашины лежит резиновый кожух от аккумулятора.
7. Протоколли lisad: составлена схема, на которой отмечены номером 1 автомашина Volksw [redacted] и место, откуда был похищен аккумулятор.
8. Uurimistoimingus osalejaile (välja arvatud kahtlustatavale ja süüdistatavale) on selgitatud, et vastavalt KrMS § 214 võib kohtueelse menetluse andmeid avaldada üksnes prokuratuuri loal ja tema määratud ulatuses.
9. Kaitsja on kohustatud hoidma saladuses talle kriminaalmenetluse käigus õigusabi andmisel teatavaks saanud andmeid. Kaitsjal on lubatud kriminaalmenetluse käigus õigusabi andmisel teatavaks saanud andmeid avaldada kaitsealusele. Kaitsealuse kohta käivaid menetluse andmeid võib kaitsja avaldada vaid kaitsealuse nõusolekul ning kui seda nõuavad õigusemõistmise huvid.
10. Uurimistoimingus osales tõlk, keda on hoiatatud, et oma ülesannete täitmisest alusetu keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest vastutab ta KarS §-de 318 ja 321 järgi.

Uurimistoimingu lõpp: 23.25

menetleja ametniku nimi [redacted] tõlgi nimi [redacted] protokollija nimi [redacted] asjatundja nimi [redacted]

11. Uurimistoimingust osa võtnud menetlusseisund ja nimi keeldus protokollile alla kirjutamast, sest märgitakse keeldumise põhjus.

menetleja ametniku nimi

LISA 3. Sündmuskoha vaatlusprotokoll (koostanud Ida prefektuuri Rakvere politseijaoskonna uurija)

IDA PREFEKTUUR
SÜNDMUSKOHA VAATLUSPROTOKOLL

kriminaalasjas nr 112401xxxxx

13.09 2011

Uurimistoimingu algus: 20.20

Ida Politseiprefektuuri kriminaalbüroo Rakvere kriminaalteenistuse jälitusametnik Mxxx Xxxx, juhindudes KrMS §-dest 86, 87 ja 146 viis läbi sündmuskoha vaatluse:

1. Sündmuskoht: Vihula küla Vihula vald
2. Uurimistoimingu osaleb: -
3. Kasutatud tehnikavahendid: fotoaparaat Canon
4. Vaatlusega tuvastati: Märten Muhk'ile kuuluv Laoniidu talu asub Vihula vallas Vihula külas, Sagadi-Vihula-Karula tee ääres paremal pool. Maanteelt talu hoovile viib sissesõidutee. Maantee ääres oleva heki taga on rohi muljutud, samast viivad lohistamise jäljed üle maantee põõsatikuni, kus samuti on rohi muljutud.

Sissesõidutee ääres vasakul asub kõrvalhoone, mille maanteepooses osas on kahepoolsete ustega garaaž, tagumises osas on saunaruumid. Saunaruumi välisuks, selle aknad ning saunaruumist garaaži viiv uks on lukustatud ja murdmisejälgedeta. Garaaži ukseid on avatud asendis, parempoolsel uksele on kolm lauda alumisest osast lahti kangutatud.

Garaazis asuvatel riulitel on erinevad tööriistad, anumad määrde- ja värvainetega.

Ukse vasakpoolsel osal on sisemise luku juures puidul murdmise jäljed.

Ukse parempoolsel osal on luku juures puidul muljumise jäljed, deformeerunud on ka lukustuse metallist osa.

Garaažiustel on väljaspool kaks tabalukuaasa ja seespool uks lukustusaas, tabalukud puuduvad.

Kõrvalhoone vastas asuva elumaja uks on lukustatud, murdmise jäljed puuduvad, samuti on suletud maja aknad, ilma murdmise jälgedeta. Krundi tagaosas asuva suurema kõrvalhoone ukseid on lukustatud, murdmise jäljed puuduvad. Talu vahetus läheduses ei ole teisi elumaju.

5. Vaadeldud objektide suhtes rakendatud meetmed: -

6. Märkused protokollis kohta: ei esitatud.

7. Uurimistoimingus osalejaile on selgitatud, et vastavalt KrMS § 214 võib kohtueelse menetluse andmeid avaldada üksnes prokuratuuri loal ja tema määratud ulatuses.

Uurimistoimingu lõpp: 20.40

Mxxx Xxxx

LISA 4. ANKEET

“Menetlusedokumentides jälgede ja asitõendite kriminalistikaline kirjeldamine”

Lõputöö

Lisa 4

Tere lugupeetud Ida prefektuuri ametnik. Mina olen Sisekaitseakadeemia Politsei- ja Piirivalvekolledži üliõpilane ning Rakvere politseijaoskonna Väike-Maarja konstaablijaoskonna piirkonnapolitseinik Valdur Eesmaa ning kirjutan lõputööd teemal „Menetlusedokumentides jälgede ja asitõendite kriminalistikaline kirjeldamine“. Lõputöö ühtedeks eesmärkideks on välja selgitada PPA Ida prefektuuri politseiametnike teadmised kriminaalmenetlusest ning kriminalistikalisesest kirjeldamisest ning tasemevahe uurijate ja korrakaitsepolitseinike vahel. Nende eesmärkide täitmiseks palun Teil täita alljärgnev küsimustik. Küsitlus on anonüümne. Küsitluse läbiviimiseks on saadud luba PPA uurimistööde kooskõlastamise komisjonilt.

1. Mis ametikohal Te töötate?
  - a. Piirkonnapolitseinik
  - b. Välijuht
  - c. Uuriija.

2. Kui kaua Te olete oma praegusel ametikohal töötanud?
  - a. Vähem kui aasta
  - b. 1-5 aastat
  - c. 6-10 aastat
  - d. 11-15 aastat
  - e. 16-20 aastat
  - f. rohkem kui 20 aastat

3. Kui pikk on Teie tööstaaž?
  - a. Vähem kui aasta
  - b. 1-5 aastat
  - c. 6-10 aastat
  - d. 11-15 aastat
  - e. 16-20 aastat
  - f. rohkem kui 20 aastat

4. Mis on Teie haridustase? (vajadusel vali mitu varianti)
  - a. Keskhariidus
  - b. Keskerihariidus
  - c. Politseiline kõrghariidus
  - d. Muu kõrghariidus
  - e. Muu kõrghariidus + politsei täiendõpe (KHR)

- f. Muu: .....
5. Millisele tasemele hindate enda teadmised kriminaalmenetlusest ning kriminalistikast?
- Väga hea
  - Hea
  - Rahuldav
  - Kesine
  - Halb
  - Väga halb
6. Kas Teie hetketase on piisav (Teie oma hinnang), et optimaalselt täita töös ette tulevad kriminaaluurimisega ja kriminalistikaga seotud tööülesanded?
- Jah
  - Ei
7. Milline on Teie hinnangul tasemevahe kriminalistikalistes teadmistes uurijate ja korrakaitsepolitseinike vahel?
- Tasemevahe on suur- uurijad teavad/oskavad oluliselt rohkem
  - Tasemevahe on märgatav- uurijad teavad/oskavad rohkem
  - Tasemevahe on vaevumärgatav
  - Vahet ei ole
  - Korrakaitsepolitseinikud teavad/oskavad uurijatest kriminalistikaalasel rohkem
8. Kas olete viimase 5 aasta jooksul osalenud kriminalistikaalasel täiendkoolitusel?
- Jah. Palun loetlege, millistes
  - Ei
9. Kas Teie hinnangul on vaja läbi viia täiendavaid kriminaalmenetlust ning kriminalistikat puudutavaid koolitusi?
- Jah
  - Ei

Täna vastamast!